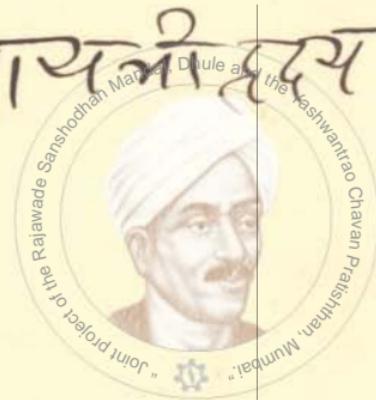

संस्कृत
संस्कृत
संस्कृत

संस्कृत
संस्कृत

संस्कृत

प्राचीन संस्कृत

संस्कृत
संस्कृत

(1)

गायत्रीलङ्घय

"Joint Project of the Rajawade Sanskrit Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavhan
Publisher Mumbai".

(2)

श्रीरामकर्ता। अथगायत्रीपंचरूपलीरव्यते॥ ॥१००॥ अस्यश्रीगायत्रीदृदयमहामत्र
 स्य॥ अंबरीषम् अषिः अनुष्टुप्छदः॥ गायत्रीसावित्रीसरखतीदेवता॥ आंबीजं अं
 शक्तिः॥ मंकीलकं॥ ममगायत्रीप्रसादसिद्धप्रेजिपविनियोगः॥ अचलमस्तुवेण
 वेणतपादिहीनं निरिवलनिगमण्यगुच्छमकादिस्त्रै॥ अमलकेमलतत्वदेव
 स्यंतीयमानं दृदयकेमलमध्येजीवमुक्तामवेति॥ १॥ नमस्कृत्यभगवान्न्यज्ञव
 ल्केअषिः॥ स्वयंभुवंपरिष्ठाप्तिं॥ त्वं ब्रह्म ह॥ ब्रह्मन् गायत्रीउत्पत्तिं श्रोतुमिष्य
 मि॥ ब्रह्मस्तानोपतिपरिष्ठाप्तमि॥ ह ताउवाचा प्रेणवेनम्भाहतयः प्रवत्तते॥
 तयस्कृतपर्वत्योत्ति॥ कः पुरुषः॥ स्वयं नुहु त्वं त्वं तित्ता॥ हताः स्वपंचगुल्मामथयते॥
 मध्यमानात्कर्त्ता भवति॥ केनासुलिलोभवति॥ सलिलाद्बुद्धदोभवति बुद्धुदाद्डो
 भवति॥ अडादात्मा भवति॥ आत्मानआकाशाभवति॥ आकाशाद्युभवति॥
 वायोरात्मेभवति॥ अन्नवोरोकारोभवति॥ आदृत्यागायत्रीभवति॥ गायत्रीया

 श्रीराम
१

(2A)

सावत्रीभवति॥ सावित्रा सरस्वति भवति॥ सरस्वत्योवेदो भवति॥ वेदेष्पो ब्रह्मा भवति
 ब्रह्मणो लोकाभवति॥ तस्माद्वाका प्रवर्तते॥ चत्वारो वेदा सांगः सोपनिषदः स्यैति हासा
 सर्वते गाय आप्रवर्तते॥ यथा अर्दे वानां॥ ब्रह्मणो मुनुष्याणां॥ मेरु श्रिरवरीणां॥ गंगा
 नदीनां॥ वृसंते ऋतुनां॥ ब्रह्मा प्रजापाति नामवा॥ एव मवाता मुख्या गायत्री॥ गाय आगा
 यत्री॥ छदो भवति॥ किं भृः किं भृवः॥ किं स्वरूपः किं जनः किं तपः किं सत्यं किं तत्त्वम्॥
 किं सवितुः किं वेरण्यं किं भर्गः किं द्वैतः किं धृयः किं यः किं नः किं त्रिवोदया
 त्वा॥ महात्मिसुखो को भुवरैत्यैस्तु छानः॥ स्वरूपति स्वरूपो का महात्मिमहत्वो का ज
 न ईजनेत्रो का। तपैर्नितपोलोका। मन्त्रप्रति स्वरूपो का॥ मन्त्रभूवः स्वरूपते लोक्याभव
 ति॥ दितितदत्तो तेऽन्तजा॥ साग्निदेवता सावित्रारिति सावित्रा अन्नवेरण्या अन्नमव
 प्रजापाति॥ भर्गद्वैत्यवेभर्गा॥ द्वैतस्य इति इद्वैत्यवेदवः॥ यद्वैति इदं द्रुतः॥ तस्मात्सवैपुरुषो ना
 माविष्टु धोमहीत्यन्तरात्मा॥ यदंतरात्मो सप्राणाधी मही॥ तथ्यात्मकिं मध्यात्मं॥ तत्परमं
 पदां कोनश्चिपृथिवीवेयोना॥ त्रिवोदयात् इति कमः॥ कामस्मिमाल्लाकान्त्रच्यावयतो॥

अयानसंस्कृते अयान शब्द सोयं ॥

(3)

अयानसंस्कृते अयान ॥ तत्परमोधर्मा ॥ इत्येषोवेगायत्री ॥ किंगोत्राकृतक्षराः ॥ कृतिपदाक
तिकुश्चिकृतिवृद्धीर्का ॥ कैस्यात्मवागा ॥ कौस्याः कुस्याः ॥ कान्तिपञ्चरीषीर्णाणि ॥ अ
ग्रहदेवस्याः प्रथमः पादभवति ॥ यजुर्वेदरूपतीयः ॥ सामवेदस्तत्त्वीयः ॥ पूर्णादिरूपथ
माकुशिर्भवति ॥ दक्षिणादितीया ॥ पञ्चमान्तर्तीया ॥ उत्तराचतुर्थी ॥ उधीर्पंचमी ॥ अ
धराष्ठी ॥ व्याकर्णमस्याप्रथमशीर्भवति ॥ दक्षिणादितीय ॥ कल्पस्तत्त्वीयांनिरुक्त
चतुर्थी ॥ ज्योतिषानवनमिति पञ्चमा ॥ कुलुणा ॥ किंत्रुष्टितांकिमुदास्ता ॥ कृतक्षर
देवलोकक्षणमिमासा ॥ अथर्वणवे देवतानि भवति ॥ उदात्तोवैवीजाइतिमुदास्तांकोवणः
कःखरः कान्तक्षराणि देवतानि भवति ॥ उदात्तोवैवीजाइतिमुदास्तांकोवणः ॥ रक्तश्वेतः कृष्णः ॥ उदात्तादयः ॥ ख
राः ॥ उदात्तानुदास्तत्पूर्णरतः ॥ प्रत्ययसमनकंपविसर्गः ॥ सत्पत्त्वराः ॥ उदात्तानुदास्तत्पूर्णराम
तप्रत्ययसमनकंपविसर्गः ॥ मान्यक्षराणि देवतानि भवति ॥ सत्पत्त्वादत्त ॥ सत्पत्त्वणाः
सत्पत्त्वराः सत्पत्त्वजनानि ॥ अग्न्यनुसामर्थर्वणां दासिका गथानाशालसितिहा

(3A)

सपुराणोनिषः द्रुपदिणि ॥ स्वेतरक्तश्यामपीतपिंगलेरोहितकवृत्तवृणी ॥ रवइन्
 बभगांधासध्यमधेवतपंचमनिषादः स्वरा: आहवनीयगारुपस्टक्षिष्या
 न्नि ॥ सभ्यावसभ्यावसथसंवर्ती ॥ वडुवास्त्रानानिपूर्वभिवतुगायत्री ॥ मध्य
 माभवितुसावित्री ॥ पश्चिमसंध्यासरखती ॥ श्रातः संधारकपञ्चासवरुद्धरकां
 वरधरारकवर्णारक्तगंधानुलेपन रक्तमाआनुभृषिता ॥ वतुसुखीवतुभुजा
 इद्वेत्रादंडोक्षमालाकमंडलुखुक्त्वद्यारिणीसर्वभरणभृषिता ॥ गायत्री
 कामारीब्राह्मीहसवाहनीन्नमग्वट गवत्त्वान्नदेवत्यात्रिपद्मायत्रीपद्मकुक्ती
 पंचक्रीष्णाञ्जनिमुखवारुद्रक्षिरखावच्छुद्देयो ॥ ब्रह्मकवत्त्रासांख्यनन्नेत्रा स
 चतुर्वेद्वास्तस्तरागायत्रीभृत्यक्षिवास्त्राअदिसप्रथगामिनीकर्मदाने
 विनियोगः ॥ इत्यष्टागायत्री ॥ मध्यानसंध्याश्वेतपमासनस्त्राश्वेतांवरधरा
 श्वेतवर्णाश्वेतगंधानुलेपनाश्वेतमालानुभृषिता ॥ पंचमुखीदशभुजात्रिनेत्रा

(५)

त्रिश्लक्ष्मा कमेंडलुकपालधारणी सर्वभरणभृषिता । सावित्रीयुवतीमोहे
 अवरीवृषभवाहिनीयनुवैदसीहताद्ग्रहैवत्यात्रिपदासावित्रीषट्कुशिः पंचना
 र्णभिर्मुखारुद्रश्चिरवाविष्टुदयाव्रस्तकवचा सांरव्यायनगोत्रभुवलोकि
 व्रवस्थिताआदित्यप्रथमगामिनीआत्मज्ञानेविनियोगः । इत्येषासावित्री । सा
 यसंव्याकृष्णापमासनरूपाकृष्णाट रथराकृष्णावर्णकृष्णागंधानुलपना कृष्णा
 मात्रानुभृषिता ॥ एकमुखी वाहिनी भृष्णान् वक्त्रक्षमात्राकमेंडलुकांरवधारणीस
 र्णभरणभृषिता ॥ सरस्वतीवद्ग्रहवैष्णवी वैष्णवी हनीसामेवहसीहताविष्टुदेवता
 त्रिपदासरस्वतीषट्कुशिः ॥ पंचवर्णीनी उभी मुखवारुद्रश्चिरवाविष्टुदयाव्रस्तकव
 चा ॥ सांरव्यानगोत्रीवत्तुविश्वलक्ष्मीसरस्वतिसुलोकिवृष्टिता ॥ आदित्यप्रथमभीराम
 मगामिनीमोक्षज्ञानेविनियोगः । इत्येषासरस्वती ॥ प्रणवेनित्ययुक्तस्य व्याहृ
 तिषुन्तसर्वसुसर्वेषामेवपापानांसंकरेतमुपस्थिते ॥ दशात्रातसहस्रमध्यर्थ्यग

(६८)

यत्रीपावनं महत् ॥ प्रलङ्घोद्देविर्वसि षुक्लशुक्ल कण्व पराचरा ॥ विश्वामित्रो महाते जा
 कपिलः शेषोन कोमहाच्चरा ॥ याज्ञवल्क्यो भद्रद्वजो जमदग्नितपानिधिः ॥ गौतमै मुद
 उ श्रेष्ठो वद्यास श्रेरो मच्चरा ॥ ३। अथ गम्यसः कोसि कोवसुल स्यामं कण्वलथा ॥ दुवा
 सातपसांश्रेष्ठनारदः कर्त्तव्यपलथा ॥ ४। वयलः श्रेष्ठो उत्तानां समिटे कुसुहरितः ॥ माक
 उथरथागर्गः ॥ रुद्यते करुषयो महान् ॥ ५। पातुवभात आमधात्रीति छान्यात प्र
 वर्का ॥ गायत्र्युष्णीगनुष्णु पूर्व हतयं तिर्त्वा ॥ ६। विष्णुपूजगतित्वे तथातिजगतितथा
 शकुरी श्वान्पूर्वो स्माद् श्वास्य छान्यथा ॥ ७। ध्यान्यते श्रविष्टिवृत्तिवृत्तिप्रकृतिराक
 तिराकिं कृतिः संकृतिवृत्तिवृत्तया विद्वर्तते ॥ ८। तात्मा इत्येताप्यदातां संज्ञाकं मत्रोवर्चि
 ता स्थकु ॥ भूरितिहं दोभुवरितिहं दोसुवारितिहं दोभूर्भुवः स्वरोमिति हैवी ॥ गायत्री
 ततानेहं होत्सि ॥ प्रथम भान्यां द्वितीयां प्राज्ञापत्ये ॥ ततीयसौम्यं ततुथमीत्रानं
 पत्रमंसतवत्रदेवत्याप्य एवाहं र्ष्यस्यासत्यमं पित्रेदेवत्यामश्यमभादेवतां नवमं पथ

(5)

मणाः दशमं सावित्री एकादशी त्याष्ट्रां द्वादशं पौष्ट्रं । त्रयोदशं मैत्रामा चतुर्दशं नायनां
 पंचं दशं वामदेवं ॥ षोडशं रामैत्रावरणं । सत्यदशं भ्रातव्यं अष्टादशं वेश्वरैविकं ॥ एको
 नविष्ठ रामैवेश्वरं ॥ विष्णवासवं एकविष्ठ शरणे द्वादशं विष्ठ रामैवेश्वरं ॥ त्रयोविश्वमा
 ग्निविष्ठ विष्ठ श्रावणं लप्तं । सुखं सुखं चेत्वितनं विस्ततं तथा ॥ ४५ सुखं मि
 सुखं वेव वृत्तुः पंचमुखं तथा ॥ पूर्वकैवल्यापकाञ्जलिकं तथा ॥ शक
 दं असं कार्त्तं त्रिथिं तं सुखं नुरोन्मुखं ॥ द्रवं सुषुषुकं चेत्वमज्जहूर्मवराहकं ॥ सि
 हकं लं सहाकांते सुखं रं पञ्चदत्तथा ॥ ५० भुद्राचतुर्विंश्चाद्यम्भासु प्राप्तिष्ठाना
 योद्दुद्रानज्ञानानि गायत्रीत स्यनिष्ठला ॥ योस्त्रिं संधाते न षष्ठः ॥ ब्रह्मांश्च
 रस्ता ॥ विष्ठुनिराकाशां ॥ ललाहृष्टः ॥ भ्रुवोमध्येश्वरासुकोष्ठं द्रादत्योकर्णयो
 चुक्कद्वयस्पति नासि कैवायुदेवल्यां ॥ हेत्योष्ठाविष्ठुकं तथा ॥ सिद्धोष्ठमुखमग्निष्ठ

(5A)

जिन्हाकासरखतीयीकायांसंध्यानु॥ ब्रह्मितलनयोर्वसवः॥ बाहोर्भूतः
 हृदयंपर्जन्या आकाशम् दरानाभिरतरिक्षं। कटीर्दियाणि॥ जघनप्रोजापत्यं
 केलासमध्यातस्विश्वेदेवाजाग्राण्याः कुर्विकौ। जंययोरपनद्वयं। खु
 रापितरनपरदोषथिकी। वनस्त्रांरुद्यः। यामाणिरुषः। रुखानिमुहतोऽ
 लिनीश्चहा॥ अस्तक्ष्यासभ्यतवे। सामाणिसंध्याकालत्रयमहाणां। संवत्सरोमि
 मिषं। अहोरात्रयाद्विलः। श्रवंद्रमासतस्यमरमादेवीगायत्रीसावित्रीसरेखती
 श्वारणमहं प्रपथोऽप्यतस्वितुर्वर् ॥ स. ३० तत्प्रातरादिलोपनिषद्येनमः
 अप्रातरधीयोनोरात्रिकृतंयाप्यनात्रायति॥ सायमधीयानोदिवस्त्रांपाप्यना
 शयति॥ सायंप्रातरधीयोनोपाप्योअपापोभवति॥ यद्यद्यग्यत्रीहृदयंब्रान्तः
 प्रयतः पठेत् श्रवत्वारोवेशश्चाधिताभवति। सर्वेषुतीथेषु स्मान्तोभवति।

(6)

सर्वैदेवोहातोभवति॥ अभूत्यमस्त्रतोभवति॥ अप्येथपानात्प्रतोभवति॥ सुरापाना
 लूकोभवति॥ भरणुहत्तात्प्रतो॥ पलिते संभाषणात्प्रतो॥ सवंप्रतिप्रहात्प्रतो॥ अब्रह
 वारीसुन्नसंचारीभवति॥ अनेन गायत्रीरथयनाधितेनकुत्रातेनेणभवति॥
 षष्ठेर्गायत्रीरात्सहस्राणिजप्तानिकुठानिभवति॥ अष्टोद्वाज्ञायाग्रहयिता॥
 अधितिद्विभवति॥ यददंनिलमधीपानोनालणःप्रयतःकुञ्चित्॥ सर्वंपापैःप्र
 मुञ्चते ब्रह्मलेकमहीयते॥ त्रिसुरगक्षहीयताइति॥ इत्यौहभगवान्नाश्रव
 त्संब्रस्ता। उँ न सुदितिगायत्रीउपनिषत्तुसमाप्तंगायत्रीहृदयं समाप्तं॥

श्रीराम
५

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००९ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com